

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

15 – 1505/2010
Београд
ДБ

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 12885 датум 5. 8. 2010.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“ бр. 98/06) и члана 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана („Сл. гласник РС“ бр. 79/05 и 54/07) у поступку контроле законитости и правилности рада Специјалног завода за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница, а у вези спровођења програма заштићеног становања, Заштитник грађана

УТВРЂУЈЕ

Специјални завод за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница, приликом спровођења програма заштићеног становања пропустио је да корисницима који су део програма обезбеди сву потребну подршку у циљу очувања, односно развијања њихове независности, као и да им омогући контакт са друштвеном заједницом, на начин како је то предвиђено Законом о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана, Програмом рада у установи заједнице становања уз подршку и Уговором о донагорству склопљеним 2005. године.

С обзиром на утврђено, Заштитник грађана упућује Специјалном заводу за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница

ПРЕПОРУКУ

Потребно је да Специјални завод за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница у потпуности оствари донети Програм рада у установи заједнице становања уз подршку, а посебно да обезбеди више асистената, терапеута и другог неопходног особља свакодневно ангажованог у објектима заштићеног становања, услове за редовне изласке у град корисницима заштићеног становања, као и да интензивира рекреативне, друштвене и едукативне активности које су намењене корисницима у циљу очувања и развијања њихових способности за самостално живљење, онако како је то предвиђено Законом о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана и релевантним одредбама уговора о донагорству склопљеним 2005. године између чешког донатора „People in Need“, Министарства рада и социјалне политике Републике Србије и Специјалног завода за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница.

Истовремено је потребно да приликом планирања буџета за наредну годину јасно и прецизно определи потребна средства за несметано материјално и програмско функционисање „заштићеног становања“.

Deligradcka 16, 11000 Beograd

Telefon: (011) 2068 -100 www.zastitnik.rs e-mail: zastitnik@zastitnik.rs

Том приликом тим Заштитника грађана утврдио је да је поменути програм заштићеног становања резултат пројекта „Подршка трансформацији установа социјалне заштите“ који је чешка организација „People in Need“ спроводила од 2004. до 2007. године у Србији, те да је у оквиру овог пројекта покренута и служба становања уз подршку у чију сврху су купљене три куће у Петровцу на Млави за кориснике и кориснице Завода у Стамници.

Даље је је утврђено да су сви корисници заштићеног становања од априла 2010 смештени у само једном од објеката заштићеног становања, а не у три, како је то био случај раније, али да овај потез управе Завода није имао за циљ кажњавање корисника, већ рационализацију коришћења простора (процењено је да има довољно места за све њих у једној кући од 700 квадрата) и смањење укупних трошкова одржавања, а све с обзиром на релативно скромне финансијске ресурсе Завода.

Пошто су корисници заштићеног становања били од почетка пројекта (фебруар 2006. године) привилеговани у односу на остале кориснике Завода, садашње рационалније понашање управе погрешно се схватало као угрожавање њихових права, што Заштитник грађана не сматра да је случај јер је дужност Завода да рационално користи постојеће ресурсе, имајући у виду да Завод има 414 корисника, од којих само 2,5 % учествује у програму заштићеног становања.

Утврђено је такође да донација не обухвата текуће трошкове свакодневног одржавања објеката и трошкове посебног третмана корисника за који је потребан повећан број особља. Осим куповине самих објеката и обуке запослених, донатор није обезбедио друга средства која су потребна за одрживост пројекта. Извор средстава за персонално, програмско и логистичко функционисање тих кућа од пуштања у функцију оптерећује буџет Завода, непропорционално броју корисника, што је Заштитник грађана узео у обзир.

Такође је утврђено да корисници заштићеног становања нису повргнути неправилним санкцијама, мада су се ради корекције њиховог нежељеног понашања одређене санкције примењивале.

Ипак, управа Завода је врло рестриктивним тумачењем члана 38. став 2. Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана којим се под заштићеним становањем сматра „облик заштите лица уз стални надзор“, практично онемогућила кориснике програма самосталног становања да излазе ван Завода без одговарајуће пратње особља. Како је право корисника да излазе из Завода са постојећим

бројем терапеута на тај начин немогуће обезбедити, корисницима су изласци изван ареала заштићеног становања прекомерно ограничени. У ситуацији ограниченог дијапазона активности, у комбинацији са ограниченим физичким кретањем, и недостатком ангажованог обученог особља за адекватну асистенцију корисника заштићеног становања, квалитет живота корисника програма је објективно погоршан.

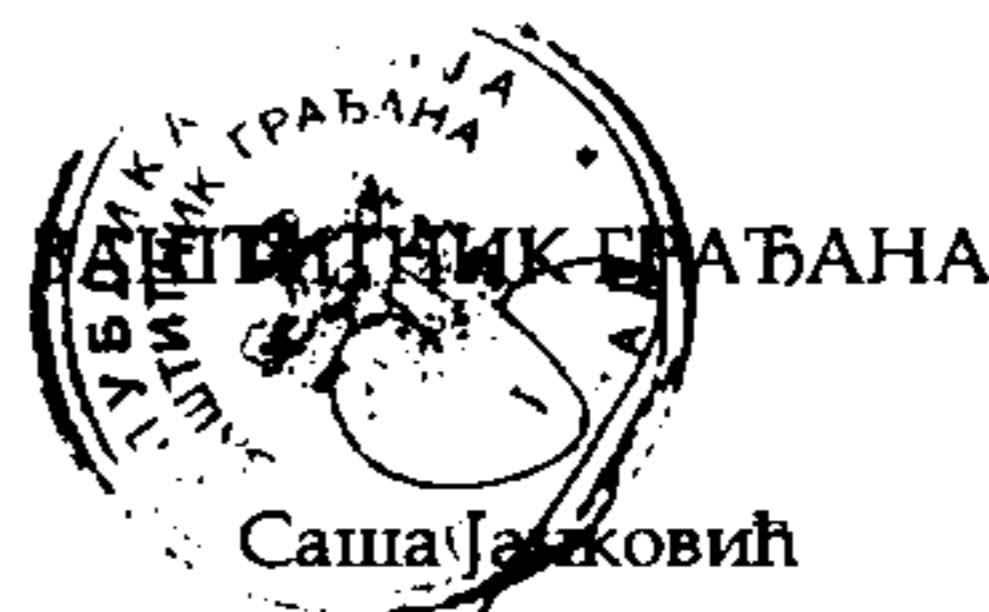
Чланом 38. Закона о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана предвиђено је да се лицима чије су могућности за самостално живљење очуване или су незнатније смањене, може обезбедити смештај у установу социјалне заштите под посебним условима (заштићено становање), односно да се заштићеним становањем сматра облик заштите којим се обезбеђују посебни услови живљења у становима у којима је обезбеђен одговарајући стални надзор и могућност коришћења сервисних услуга које у стану пружају установе социјалне заштите.

Уговором о донаторству склопљеним 2005. године између три стране и то чешког донатора „People in Need“, Министарства рада и социјалне политике Србије и Специјалног Завода за децу и омладину, предвиђени су давање поклоне у новцу за куповину неопходних непокретности у циљу организовања заштићеног становања, услови коришћења простора у складу са наменом и трогодишња обука запослених за рад у овој служби. Уговором је утврђено и да је сврха уговора подршка пружању социјалних услуга заштићеног становања то јест обезбеђивање потребне стручне помоћи и бриге о непокретностима, подршка независности корисника, помоћ код обезбеђивања функционисања домаћинства, контакт са друштвом, опште саветовалиште и помоћ код заштите интереса корисника“. Истовремено се Завод обавезао да ће предметну непокретност користити искључиво у сврху заштићеног становања најмање у периоду од 20 година.

Из свега наведеног произилази да је Специјални завод за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница, прихватио обавезе према корисницима програма и да није имао основ да смањује обим права која корисници програма заштићеног становања уживају по Закону и Уговору о донаторству.

На основу свих утврђених чињеница и околности, Заштитник грађана је утврдивши пропуст у раду Специјалног завода за децу и омладину „Др Никола Шуменковић“ Стамница, сагласно члану 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана, упутио овој установи препоруку ради отклањања уочених недостатака у раду.

С обзиром на то да постоји опасност да ће због утврђених недостатака, права корисника програма заштићеног становања бити трајно и/или у значајном обиму оштећена, Заштитник грађана је, применом члана 31. став 4 Закона о Заштитнику грађана, у препоруци органу управе утврдио рок од 60 дана за отклањање уочених недостатака и достављање обавештења о томе.

Доставити и:

1. Иницијативи за права особа са менталним инвалидитетом Србије МДРИ, Голубачка бр. 7, Београд